

1998. évi LXXXIV. törvény

Hatályos: 2016.09.30 - 2016.12.31

1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról¹

Az Országgyűlés a gyermekeket vállaló és nevelő családok jólétéért és jól-létéért, valamint a magyar népesedéspolitikai célok megvalósításáért érzett felelősségétől vezérelve, az Alaptörvényben és a családok védelméről szóló törvényben foglaltak érvényre juttatása érdekében a következő törvényt alkotja:²

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A törvény célja

1. §³ E törvény célja, hogy a családok anyagi biztonságának elősegítése, a gyermeknevelés támogatása és a magyar nemzet népesedéspolitikai céljainak megvalósítása érdekében meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.

A törvény hatálya

2. §⁴ E törvény hatálya kiterjed – amennyiben nemzetközi szerződés eltérően nem rendelkezik – a Magyarország területén élő

a) magyar állampolgárra,

b)⁵ bevándorolt vagy letelepedett jogállású, továbbá a magyar hatóság által menekültként, oltalmazottként vagy hontalanként elismert személyekre,

c)⁶ a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény⁷ (a továbbiakban: Szmtv.) szerint a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyre, amennyiben az ellátás igénylésének időpontjában az Szmtv.-ben meghatározottak szerint a szabad mozgás és a három hónapot meghaladó tartózkodási jogát Magyarország területén gyakorolja, és a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló törvény szerint bejelentett lakóhellyel rendelkezik,

d)⁸ – az anyasági támogatás (IV. fejezet) kivételével – a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról és annak végrehajtásáról szóló uniós rendeletekben (a továbbiakban: uniós rendeletek) meghatározott jogosulti körbe tartozó személyre, amennyiben az ellátás igénylésének időpontjában az Szmtv.-ben meghatározottak szerint a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát Magyarország területén

gyakorolja, és – a határ menti ingázó munkavállalókat kivéve – a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló törvény szerint bejelentett lakóhellyel rendelkezik,

e)⁹ – az anyasági támogatás (IV. fejezet) kivételével – a magas szintű képzettséget igénylő munkavállalás és tartózkodás céljából kiállított engedéllyel (EU Kék Kártyával) rendelkező és a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló törvény szerint bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárra,

f)¹⁰ összevont engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárra, feltéve, hogy a munkavállalást számára hat hónapot meghaladó időtartamra, de a vállalaton belül áthelyezett személy esetén legalább kilenc hónapra engedélyezték.

Alapelvek

3. § (1)¹¹ A családnak mint Magyarország legfontosabb nemzeti erőforrásának és a magyar társadalom alapvető egységének a sokoldalú segítése, a családi élet biztonságának, a gyermekvállalás feltételeinek, valamint a család és a munka összeegyeztetésének javítása az állam egyik legfontosabb feladata.

(2)¹² A gyermek gondozásához, neveléséhez nyújtott ellátás célja a gyermek egészséges, harmonikus fejlődésének, testi, szellemi, erkölcsi gyarapodásának kiteljesítése.

(3) A családnak nyújtott ellátások az állam részéről biztosított olyan támogatások, amelyek elismerve a család és a gyermekvállalás fontosságát – jövedelmi helyzetétől függetlenül – a gyermeket nevelő szülőt illetik meg.

(4) A többgyermekes, a gyermeket egyedül nevelő, továbbá a tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő családokra neheztől terhek ellensúlyozása céljából, továbbá esélyegyenlőségük elősegítése érdekében a családtámogatási rendszer egyes elemei differenciáltak.

Értelmező rendelkezések

4. § E törvény alkalmazásában

a) *egyedülálló*: az a személy, aki hajadon, nőtlen, özvegy, elvált, házastársától külön él és nincs élettársa;

b)¹³

c)¹⁴

d)¹⁵ *kereső tevékenység*: munkaviszonyban, közalkalmazotti, kormányzati szolgálati, közszolgálati, állami szolgálati jogviszonyban, bírói, ügyészségi, igazságügyi szolgálati jogviszonyban, a Magyar Honvédség, rendvédelmi szervek, polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos és szerződéses szolgálati jogviszonyában folytatott munkavégzésre irányuló tevékenység;

e) *szociális intézmény*: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben (a továbbiakban: Szt.) szabályozott ápolást-gondozást, rehabilitációt, valamint átmeneti elhelyezést nyújtó bentlakásos intézmény;

f) tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy:

fa) az a tizennyolc évesnél fiatalabb gyermek, aki a külön jogszabályban meghatározott betegsége, illetve fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul,

fb)¹⁶ az a tizennyolc évesnél idősebb személy, aki a tizennyolcadik életének a betöltése előtt munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek egészségi állapota a rehabilitációs hatóság minősítése alapján a tizennyolcadik életének a betöltése előtt sem haladja meg az 50%-os mértéket, és ez az állapot legalább egy éve tart, vagy előreláthatólag legalább egy évig fennáll;

g)¹⁷ nevelőszülő: az a személy, aki nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonya keretében saját háztartásában gondozza a gyámhatóság jogerős határozatával nála elhelyezett, nevelésbe vett gyermeket és az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet;

h)¹⁸

i)¹⁹ jövedelem: az a személyi jövedelemadóról szóló törvényben adóköteles jövedelemként meghatározott – belföldről vagy külföldről származó – vagyoni érték, bevétel, amelynek havi összege meghaladja a mindenkori legkisebb munkabér összegét;

j) rendszeres jövedelem: a legalább három egymást követő hónapban keletkezett jövedelem;

k)²⁰ saját háztartásban nevelt, gondozott gyermek: az a gyermek, aki a 7. § (1) bekezdésének *a)* pontjában meghatározott személlyel életvitelszerűen együtt él és annak gondozásából rendszeres jelleggel legfeljebb csak napközbeni időszakra kerül ki.

Családtámogatási ellátási formák

5. § A családtámogatási ellátások a következők:

a)²¹ családi pótlék

aa) nevelési ellátás (7. §),

ab) iskoláztatási támogatás (8. §);

b) gyermekgondozási támogatás

ba)²² gyermekgondozást segítő ellátás (20. §),

bb) gyermeknevelési támogatás (23. §);

c) anyasági támogatás (29. §).

II. FEJEZET²³

CSALÁDI PÓTLÉK

6. § (1)²⁴ A gyermek nevelésével, iskoláztatásával járó költségekhez az állam havi rendszerességgel járó nevelési ellátást vagy iskoláztatási támogatást (a továbbiakban együtt: családi pótlék) nyújt. A családi pótlékra jogosult személy az igényelbíráló szervnél megtett egyoldalú nyilatkozatával, indokolás nélkül lemondhat a számára

megállapított családi pótlék vagy a családi pótlék általa meghatározott részének folyósításáról. A lemondó nyilatkozat a személyi jövedelemadóról szóló törvényben szabályozott családi kedvezmény érvényesítése szempontjából nem bír joghatással.

(2)²⁵ A családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásáról a gyermek védelembe vételéről határozatot hozó gyámhatóság dönthet.

Nevelési ellátás

7. § (1)²⁶ Nevelési ellátásra jogosult

*a)*²⁷ a vér szerinti vagy örökbe fogadó szülő; a szülővel együtt élő házastárs; az a személy, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni és az erre irányuló eljárás már folyamatban van; a szülővel együtt élő élettárs, ha az ellátással érintett gyermekkel közös lakó vagy tartózkodási hellyel rendelkezik és a szülővel élettársként legalább egy éve szerepel az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásában, vagy a szülővel fennálló élettársi kapcsolatát az ellátás megállapítására irányuló kérelmet legalább egy évvel megelőzően kiállított közokirattal igazolja (a továbbiakban együtt: szülő); a nevelőszülő; a gyám; továbbá az a személy, akihez a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 72. § (1) bekezdése alapján a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezték, a saját háztartásában nevelt,

*b)*²⁸ a gyermekotthon vezetője a gyermekotthonban nevelt,

*c)*²⁹ a szociális intézmény vezetője az intézményben elhelyezett,

még nem tanköteles gyermekekre tekintettel, a gyermek tankötelessé válása évének október 31-éig.

(2) Saját jogán jogosult nevelési ellátásra a tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy az iskoláztatási támogatásra való jogosultság megszűnésének időpontjától.

(3)³⁰ Nevelési ellátásra jogosult – a gyermekekre tekintettel folyósított iskoláztatási támogatásra való jogosultság megszűnésének időpontjától a gyermek tizennyolcadik életévének betöltéséig – az (1) bekezdés *a)–c)* pontja szerinti személy

a) a tizenhatodik életévét betöltött, a sajátos nevelési igény tényét megállapító szakértői vélemény alapján középsúlyosan vagy súlyosan értelmi fogyatékos, illetve siketvak gyermekekre tekintettel,

b) azon tizenhatodik életévét betöltött gyermekekre tekintettel, aki tankötelezettségét fejlesztő nevelés-oktatás, vagy fejlesztő iskolai oktatás keretében teljesítette.

Iskoláztatási támogatás

8. § (1)³¹ Iskoláztatási támogatásra jogosult

*a)*³² a 7. § (1) bekezdés *a)–c)* pontjában meghatározott személy, továbbá a gyámhatóság által a szülői ház elhagyását engedélyező határozatban megjelölt személy

aa) a tanköteles gyermekekre tekintettel a gyermek tankötelessé válása évének november 1-jétől a tankötelezettség teljes időtartamára, valamint

ab) a tankötelezettsége megszűnését követően közoktatási intézményben tanulmányokat folytató gyermekekre (személyre) tekintettel annak a tanévnek az utolsó

napjáig, amelyben a gyermek (személy) a huszadik – a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény alapján fogyatékosági támogatásra nem jogosult, de sajátos nevelési igényű tanuló esetében huszonharmadik – életévét betölti; továbbá

b)³³ a javítóintézet igazgatója vagy a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka a javítóintézetben nevelt vagy a büntetés-végrehajtási intézetben lévő, és gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló,

ba) tanköteles gyermekre tekintettel a tankötelezettség teljes időtartamára,

bb) a tankötelezettsége megszűnését követően köznevelési intézményben tanulmányokat folytató gyermekre tekintettel annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyben a gyermek a tizennyolcadik életévét betölti.

(2)³⁴ A súlyos és halmozottan fogyatékos tanuló szülője a tankötelezettség teljesítésének formájától függetlenül a tankötelezettség teljesítésének végéig jogosult iskoláztatási támogatásra.

(3)³⁵ Saját jogán jogosult iskoláztatási támogatásra az a köznevelési intézményben a tankötelezettsége megszűnését követően tanulmányokat folytató személy,

a) akinek mindkét szülője elhunyt,

b) akinek a vele egy háztartásban élő hajadon, nőtlen, elvált vagy házastársától különélő szülője elhunyt,

c)³⁶ aki kikerült a nevelésbe vétel alól,

d) akinek a gyámsága nagykorúvá válása miatt szűnt meg,

e)³⁷ aki a 7. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti személlyel nem él egy háztartásban, vagy

f)³⁸ ha az iskoláztatási támogatást – a gyámhatóságnak a szülői ház elhagyását engedélyező határozatában foglaltak szerint – a nagykorúságát megelőzően is a részére folyósították,

annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyben a huszadik – a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény alapján fogyatékosági támogatásra nem jogosult, de sajátos nevelési igényű tanuló esetében huszonharmadik – életévét betölti.

(3a)³⁹ Amennyiben a (3) bekezdés a)–f) pontja szerinti körülmény a nagykorúvá válást követően, de a tankötelezettség megszűnésének időpontját megelőzően következik be, a (3) bekezdés szerinti személy a nagykorúvá válásának időpontjától jogosult saját jogon az iskoláztatási támogatásra.

(4) Az iskoláztatási támogatást a tankötelezettség fennállása alatt a tanulói jogviszony szünetelésének időtartamára is folyósítani kell.

(5)⁴⁰ A tanulói jogviszony és a hallgatói jogviszony egyidejű fennállása esetén az iskoláztatási támogatásra való jogosultság akkor állapítható meg, ha a tanulói jogviszony a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény szerinti középfokú iskolában áll fenn. A családi pótlék összegének megállapítása szempontjából az egyidejűleg tanulói és hallgatói jogviszonnyal is rendelkező gyermek a 12. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában foglalt jogcímen vehető figyelembe.

A családi pótlékra vonatkozó közös szabályok

9. § (1)⁴¹ Ugyanazon gyermek (személy) után járó családi pótlék – a (4) bekezdés szerinti kivétellel – csak egy jogosultat illet meg.

(2) Azután a gyermek (személy) után, akire tekintettel nevelési ellátást folyósítanak, iskoláztatási támogatás nem folyósítható.

(3) Ha a gyermek együtt élő szülők háztartásában él, a családi pótlékot – együttes nyilatkozatuk alapján – bármelyik szülő igényelheti, mégpedig nyilatkozatuk szerint gyermekeként. Megállapodás hiányában az ellátást igénylő szülő személyéről – kérelemre – a gyámhatóság dönt.

(4)⁴² Ha jogerős bírósági döntés – ideértve az egyezséget – alapján a szülők egyenlő időszakokban felváltva gondozzák gyermeküket, a családi pótlékra, 50–50%-os arányban, mindkét szülő jogosult.

10. § (1) A családi pótlékot – függetlenül az igénylés és a megszüntetés időpontjától – teljes hónapra kell megállapítani és folyósítani.

(2) A családi pótlékot folyósító szerv a kizárólag az ellátás megnevezésében – a tankötelezettség kezdetével vagy megszűnésével összefüggésben – bekövetkező, a családi pótlék összegét és az arra való jogosultság fennállását nem érintő változásokról határozat meghozatala nélkül dönt.

11. § (1) A családi pótlék havi összege

a) egygyermekes család esetén 12 200 forint,

b) egy gyermeket nevelő egyedülálló esetén 13 700 forint,

c) kétgyermekes család esetén gyermekeként 13 300 forint,

d) két gyermeket nevelő egyedülálló esetén gyermekeként 14 800 forint,

e) három- vagy többgyermekes család esetén gyermekeként 16 000 forint,

f) három vagy több gyermeket nevelő egyedülálló esetén gyermekeként 17 000 forint,

g)⁴³ tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő család esetén, valamint a gyermekotthonban, javítóintézetben, büntetés-végrehajtási intézetben vagy szociális intézményben élő, továbbá nevelőszülőnél elhelyezett tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után 23 300 forint,

h) tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő egyedülálló esetén a tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után 25 900 forint,

i) a 7. § (2) bekezdése szerinti személy esetén – a (2) bekezdésben foglaltak kivételével – 20 300 forint,

j)⁴⁴ a gyermekotthonban, javítóintézetben, büntetés-végrehajtási intézetben vagy szociális intézményben élő, továbbá nevelőszülőnél elhelyezett, a g) és h) pontok alá nem tartozó, továbbá a Gyvt. 72. §-ának (1) bekezdése alapján ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek, a gyámhatóság által a szülői ház elhagyását engedélyező határozatban megjelölt személy, valamint a 8. § (3) bekezdése alá tartozó személy esetén 14 800 forint.

(2)⁴⁵ A köznevelési intézményben a tizennyolcadik életévének betöltését követően tanulmányokat folytató azon személyre tekintettel, aki után a tizennyolcadik életéve betöltéséig az (1) bekezdés g) vagy h) pontja szerinti összegben folyósítottak iskoláztatási támogatást, az iskoláztatási támogatást továbbra is a korábban folyósított összegnek megfelelő összegben kell folyósítani. Más jogszabály

alkalmazásában magasabb összegű családi pótléknak minősül az (1) bekezdés g)–i) pontja szerinti, valamint az e bekezdés alapján folyósított ellátás.

(3) A tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermekre tekintettel vagy személy részére járó magasabb összegű családi pótlék annak a hónapnak a végéig jár, ameddig a betegség, súlyos fogyatékoság fennállását a külön jogszabályban előírtak szerint igazolták.

(4)⁴⁶ Ha a kiskorú szülő gyermekének nincs gyámja, vagy ha a tizenhatodik életévét betöltött kiskorú szülő a saját háztartásában nevelt gyermekének gyámjával a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:152. § (4) bekezdése szerint nem él egy háztartásban, a családi pótlékot a kiskorú szülő részére kell megállapítani.

12. § (1) A családi pótlék összegének megállapítása szempontjából azt a vér szerinti, örökbe fogadott vagy nevelt gyermeket kell figyelembe venni,

a) aki az igénylő háztartásában él, és

aa)⁴⁷ akire tekintettel a szülő, a nevelőszülő, a gyám családi pótlékre jogosult,

ab)⁴⁸ aki köznevelési intézmény tanulója vagy felsőoktatási intézményben első felsőfokú szakképzésben, első alapképzésben, első mesterképzésben vagy első egységes, osztatlan képzésben részt vevő hallgató és rendszeres jövedelemmel nem rendelkezik,

ac)⁴⁹ aki a családi pótlékre – a 8. § (3) bekezdés e) pontja szerinti eset kivételével – saját jogán jogosult; vagy

b)⁵⁰ aki fogyatékosként szociális intézményi ellátásban részesül, feltéve, hogy őt a gyámhatóság nem vette nevelésbe, és a családi pótlékot igénylő – a kormányrendeletben foglaltak szerint – vele kapcsolatot tart fenn.

(2)⁵¹ A családi pótlékre való jogosultság szempontjából, valamint az (1) bekezdés, a 20. és a 23. § alkalmazása során saját háztartásban nevelt, gondozott gyermeknek kell tekinteni azt a gyermeket (személyt) is,

a) aki kül- és belföldi tanulmányai folytatása vagy gyógykezelése okán átmeneti jelleggel tartózkodik a háztartáson kívül,

b) akit szociális intézményben 30 napot meg nem haladóan helyeztek el, vagy

c) aki a szülő kérelmére átmeneti gondozásban részesül, vagy szülőjével együtt családok átmeneti otthonában [Gyvt. 49–51. §] tartózkodik.

(3) A családi pótlék összegének megállapítása szempontjából egyedülállónak kell tekinteni azt a szülőt, gyámot is, aki saját maga, illetve akinek a házastársa, élettársa

a)⁵² köznevelési intézmény tanulója, felsőoktatási intézmény első oklevelet szerző hallgatója és jövedelme nincs,

b) vakok személyi járadékában vagy fogyatékosági támogatásban részesül,

c)⁵³ megváltozott munkaképességű személyek ellátásában részesül és egyéb jövedelme nincs,

d)⁵⁴ nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban vagy átmeneti bányászjáradékban részesül, feltéve, ha nyugdíjának, ellátásának összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, és egyéb jövedelme nincs,

e)⁵⁵ időskorúak járadékában, rokkantsági járadékban, hadigondozási járadékban részesül, és egyéb jövedelme nincs, illetve az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították,

f) a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, és jövedelme nincs.

13. §⁵⁶ A gyermekotthon vezetője, a javítóintézet igazgatója vagy a büntetés-végrehajtási intézet igazgatója a gyermekotthonban, javítóintézetben vagy büntetés-végrehajtási intézetben lévő és gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló gyermekekre tekintettel járó családi pótlék teljes összegét a gyermek teljes körű ellátására vagy ellátásának kiegészítésére használja fel. A szociális intézmény vezetője a szociális intézményben elhelyezett gyermekekre tekintettel járó családi pótlék teljes összegét a teljes körű ellátás biztosítására vagy annak kiegészítésére használja fel.

14. § Amennyiben a tizennyolcadik életévét betöltött személynek rendszeres jövedelme van, úgy a rá tekintettel vagy a részére megállapított családi pótlék folyósítását a negyedik hónaptól mindaddig szüneteltetni kell, amíg rendszeres jövedelemmel rendelkezik. A szüneteltetés a 12. § (1) bekezdése szerinti számítást nem érinti.

Az óvodai nevelésben való részvételi kötelezettség megszegésével, valamint a tankötelezettség mulasztásával összefüggő rendelkezések⁵⁷

15. §⁵⁸ (1) Ha az óvodai nevelésben való részvételre kötelezett, a tanköteles, vagy a tankötelezettsége megszűnését követően nevelési-oktatási intézményben tanulmányokat folytató gyermek (személy) – a (2) bekezdés szerinti kivétellel – az óvodai nevelésben való részvételi kötelezettségét megszegi vagy a kötelező tanórai foglalkozások tekintetében igazolatlanul mulaszt, a nevelési-oktatási intézmény vezetőjének jelzése alapján a gyámhatóság

a) az adott nevelési évben igazolatlanul mulasztott ötödik óvodai nevelési nap, vagy az adott tanítási évben igazolatlanul mulasztott tizedik kötelező tanórai foglalkozás után felhívja a családi pótlék jogosultját a b) pontban meghatározott jogkövetkezményre,

b)⁵⁹ az adott nevelési évben igazolatlanul mulasztott huszadik óvodai nevelési nap, vagy az adott tanítási évben igazolatlanul mulasztott ötvenedik kötelező tanórai foglalkozás után – a jelzés beérkezésétől számított 8 napon belül – kezdeményezi a fővárosi és megyei kormányhivatalnál az ellátás szüneteltetését.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat nem kell alkalmazni, ha az óvodai nevelésben való részvételi kötelezettséget olyan gyermek szegi meg, illetve a kötelező tanórai foglalkozások tekintetében olyan gyermek mulaszt igazolatlanul,

a) akit nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy szociális intézményben helyeztek el, vagy

b) aki gyermekvédelmi gondoskodás alatt áll és javítóintézetben vagy büntetés-végrehajtási intézetben helyezték el.

(3) A fővárosi és megyei kormányhivatal a gyámhatóság kezdeményezésére megszünteti a családi pótlék szüneteltetését, ha

a) a Gyvt. 68/A. § (2) bekezdés szerinti felülvizsgálattal érintett időszakban

aa) a gyermek igazolatlanul mulasztott óvodai nevelési napjainak száma nem haladta meg a három napot, vagy

ab) a gyermek (személy) igazolatlanul mulasztott kötelező tanórai foglalkozásainak száma nem haladta meg az ötöt; vagy

b) a (2) bekezdésben meghatározott esetek valamelyike következett be.

16–18 §⁶⁰

III. Fejezet

GYERMEKGONDOZÁSI TÁMOGATÁSOK

19. §⁶¹ A gyermeket nevelő szülő, illetve gyám a gyermek gondozására tekintettel – havi rendszerességgel járó – gyermekgondozást segítő ellátásra, gyermeknevelési támogatásra (a továbbiakban együtt: gyermekgondozási támogatás) jogosult. A nagyszülő gyermekgondozást segítő ellátásra a szülő jogán szerezhethet jogosultságot.

Gyermekgondozást segítő ellátás⁶²

20. § (1)⁶³ Gyermekgondozást segítő ellátásra jogosult a szülő – ideértve a kiskorú szülőt a 11. § (4) bekezdésében meghatározott esetben –, valamint a gyám – ide nem értve a gyermekvédelmi gyámot és a kizárólag egyes gyámi feladatok ellátására kirendelt nevelőszülőt – a saját háztartásában nevelt

a)⁶⁴ gyermek 3. életévének betöltéséig,

b)⁶⁵ ikergyermekek esetén a tankötelessé válás évének végéig,

c)⁶⁶ tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek 10. életévének betöltéséig.

(2)⁶⁷ Amennyiben ikergyermekek esetén a tankötelessé válás éve nem egyezik meg, úgy az (1) bekezdés alkalmazása során a legkésőbb tankötelessé váló gyermeket kell figyelembe venni.

20/A. §⁶⁸ (1)⁶⁹ A 20. §-ban megjelölt jogosultakon kívül, de az ott meghatározott feltételek mellett a gyermek szülőjének vér szerinti, örökbe fogadó szülője, továbbá annak együtt élő házastársa (a továbbiakban együtt: nagyszülő) is jogosult a gyermekgondozást segítő ellátásra, ha

a) a gyermek az első életévét betöltötte,

b) a gyermek gondozása, nevelése a szülő háztartásában történik,

c)⁷⁰ a gyermek szülei írásban nyilatkoznak arról, hogy a gyermekgondozást segítő ellátásról lemondanak és egyetértenek a gyermekgondozást segítő ellátásnak nagyszülő részéről történő igénylésével, és

d)⁷¹ a szülő háztartásában nincs másik olyan gyermek, akire tekintettel gyermekgondozást segítő ellátást folyósítanak.

(2) A gyermekkel nem közös háztartásban élő szülő (1) bekezdés c) pontja szerinti egyetértő nyilatkozatát – kérelemre – a gyámhatóság pótolhatja.

(3)⁷² Ha a szülő az egyetértő nyilatkozatát visszavonja és azt a (2) bekezdés alapján a gyámhatóság nem pótolja, a visszavonás a nagyszülő gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultságát megszünteti. Az ellátást az egyetértés visszavonását

tartalmazó nyilatkozatnak az igényelbíráló szervhez történő benyújtását követő hónap utolsó napjától kell megszüntetni.

(4)⁷³ A nagyszülő részére a gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultság az (1) bekezdésben foglalt feltételek fennállása esetén kizárólag akkor állapítható meg, ha

a) ő maga megfelel az ellátásra való jogosultság feltételeinek, és

b)⁷⁴ a jogosultsági feltételek a szülő esetében is fennállnak.

(5)⁷⁵ A nagyszülő gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultságát akkor is meg kell szüntetni, ha olyan kizáró körülmény áll be, amely a szülő az ellátásnak saját maga általi igénybevétele esetén a gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultságának elvesztését vonná maga után.

(6)⁷⁶ Ha a szülő a gyermek után gyermekápolási táppénzt vesz igénybe, ez a körülmény a nagyszülő gyermekgondozást segítő ellátásra vonatkozó jogosultságát nem érinti.

20/B. §⁷⁷ (1)⁷⁸ A gyermek örökbefogadás előtti gondozásba történő kihelyezésének időpontjától számított hat hónap időtartamig gyermekgondozást segítő ellátásra jogosult az örökbefogadó szülő – a házastársi és rokoni örökbefogadás kivételével – , amennyiben a gyermek az örökbefogadás előtti gondozásba történő kihelyezéskor a 20. § (1) bekezdés a)–b) pontjai szerinti életkort már betöltötte, azonban a 10. életévét még nem töltötte be.

(2)⁷⁹ Amennyiben a gyermek a 20. § (1) bekezdés a)–c) pontjai szerinti életkort az örökbefogadás előtti gondozásba történő kihelyezést követő hat hónapon belül tölti be, akkor az örökbefogadó szülő 20. § (1) bekezdése szerinti gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultsága a gyermek 20. § (1) bekezdés a)–c) pontjai szerinti életkorának betöltését követően a jogosultság kezdő időpontjától számított hat hónap elteltéig meghosszabbodik.

(3)⁸⁰ Az (1) és (2) bekezdés szerint gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő személy kereső tevékenységet heti harminc órát meg nem haladó időtartamban folytathat.

21. §⁸¹ (1)⁸² A gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő személy – ide nem értve a nagyszülőt, az örökbe fogadó szülőt a 20/B. § szerinti esetben, továbbá a kiskorú szülő gyermekének gyámját – kereső tevékenységet a gyermek fél éves koráig nem folytathat.

(2)⁸³ A kiskorú szülő gyermekének gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő gyámja időkorlátozás nélkül folytathat kereső tevékenységet.

21/A. §⁸⁴ (1)⁸⁵ A gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő nagyszülő kereső tevékenységet a gyermek hároméves kora után, heti harminc órát meg nem haladó időtartamban folytathat, vagy időkorlátozás nélkül, ha a munkavégzés az otthonában történik.

(2)⁸⁶ A 27. § (1) bekezdésében foglaltakon túl nem jár gyermekgondozást segítő ellátás a nagyszülőnek, ha – kormányrendeletben meghatározott kivétellel – a gyermeket napközbeni ellátást biztosító intézményben [Gyvt. 41. § (3) bek.], illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben helyezik el.

21/B. §⁸⁷ A 20/B–21/A. §-ok alkalmazásában nem minősül keresőtevékenységnek a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony keretében folytatott tevékenység.

22. §⁸⁸ A családtámogatási ellátásokkal kapcsolatos fellebbezések elbírálására jogosult hatóság vezetője méltányossági jogkörben eljárva – a 27. §-ban foglalt rendelkezések figyelembevételével – a gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultságot

a) megállapíthatja a gyermeket nevelő személynek, ha a gyermek szülei a gyermek nevelésében három hónapot meghaladóan akadályoztatva vannak;

b)⁸⁹ megállapíthatja, illetőleg meghosszabbíthatja a gyermek általános iskolai tanulmányainak megkezdéséig, legfeljebb azonban a gyermek 8. életévének betöltéséig, ha a gyermek betegsége miatt gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményben [Gyvt. 41. § (3) bek.], illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem gondozható.

Gyermeknevelési támogatás

23. §⁹⁰ (1) Gyermeknevelési támogatásra az a szülő és az a gyám – ide nem értve a gyermekvédelmi gyámot és a kizárólag egyes gyámi feladatok ellátására kirendelt nevelőszülőt – jogosult, aki saját háztartásában három vagy több kiskorú gyermeket nevel.

(2) A gyermeknevelési támogatás a legfiatalabb gyermek 3. életévének betöltésétől a 8. életévének betöltéséig jár.

24. §⁹¹ A gyermeknevelési támogatásban részesülő személy kereső tevékenységet heti harminc órát meg nem haladó időtartamban folytathat, vagy időkorlátozás nélkül, ha a munkavégzés otthonában történik.

A gyermekgondozási támogatási formák közös szabályai

25. § (1) A gyermekgondozási támogatást a gyermekkel közös háztartásban élő szülők bármelyike igénybe veheti. Megállapodás hiányában a támogatást igénylő szülő személyéről – kérelemre – a gyámhatóság dönt.

(2)⁹² Ha a szülők egyidejűleg több gyermek után lennének jogosultak a gyermekgondozási támogatás egyik vagy mindkét formájára, úgy a támogatást – ide nem értve a (3) bekezdés szerinti esetet – csak egy jogcímen, és csak az egyik szülő részére lehet megállapítani.

(3)⁹³ Gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultság egyidejűleg legfeljebb két gyermekre tekintettel állhat fenn azzal, hogy e bekezdés alkalmazásában az egyazon várandósságból született ikergyermekeket egy gyermeknek kell tekinteni.

26. § (1)⁹⁴ A gyermekgondozási támogatás havi összege – függetlenül a gyermekek számától – azonos az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegével, töredékhónap esetén egy naptári napra a havi összeg harmincad része jár.

(2)⁹⁵ A gyermekgondozást segítő ellátás havi összege ikergyermekek esetén azonos az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 2 gyermek esetén 200%-ával,

3 gyermek esetén 300%-ával, 4 gyermek esetén 400%-ával, 5 gyermek esetén 500%-ával, 6 gyermek esetén 600%-ával.

27. § (1) Nem jár gyermekgondozási támogatás annak a személynek, aki

a)⁹⁶ az Szt. 4. §-a (1) bekezdésének *i*) pontjában megjelölt rendszeres pénzellátás valamelyikében részesül, ide nem értve

aa)⁹⁷ a gyermekgondozási támogatást, valamint a gyermekgondozási támogatás folyósítása mellett végzett kereső tevékenység után járó táppénzt, baleseti táppénzt, továbbá az Szt. 43. §-a szerinti kiemelt ápolási díjnak vagy az Szt. 43/A. §-a szerinti emelt összegű ápolási díjnak az Szt. 44. § (2) bekezdése szerinti összegét,

ab)⁹⁸ a gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultság esetében a társadalombiztosítási nyugellátást, a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény szerint társadalombiztosítási nyugellátással egy tekintet alá eső ellátást, a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány által folyósított ellátásokról szóló kormányrendelet alapján folyósított ellátást, az egyházi jogi személy által folyósított egyházi, felekezeti nyugdíjat, a korhatár előtti ellátást, a szolgálati járandóságot, a balettművészeti életjáradékot, az átmeneti bányászjáradékot, a nem ugyanazon gyermek után folyósított csecsemőgondozási díjat valamint a gyermekgondozási díjat, továbbá a rehabilitációs járadékot, rokkantsági járadékot, a megváltozott munkaképességű személyek ellátásait, a bányászok egészségkárosodási járadékát;

b)⁹⁹ olyan gyermek után igényli a támogatást, akit a Gyvt. alapján ideiglenes hatállyal elhelyeztek, nevelésbe vettek, továbbá az Szt. alapján 30 napot meghaladóan szociális intézményben helyeztek el;

c)¹⁰⁰

d) előzetes letartóztatásban van, illetve szabadságvesztés büntetését tölti.

(2)¹⁰¹

28. § (1)¹⁰² Amennyiben a gyermekgondozási támogatásban részesülő személy az általa nevelt gyermek halála miatt elveszti támogatásra való jogosultságát, úgy a támogatás folyósítását a halálesetet követő hónap 1. napjától számított 3 hónap múlva kell megszüntetni.

(2)¹⁰³ Az (1) bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell, ha a gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő személy az általa nevelt ikergyermekek egyikének halála miatt a 26. § (2) bekezdése szerinti támogatásra való jogosultságát veszti el.

IV. Fejezet

ANYASÁGI TÁMOGATÁS

29. § (1) Anyasági támogatásra jogosult a szülést követően

a)¹⁰⁴ az a nő, aki várandóssága alatt legalább négy alkalommal – koraszülés esetén legalább egyszer – várandósgondozáson vett részt;

b)¹⁰⁵ az örökbefogadó szülő, ha a szülést követő hat hónapon belül az örökbefogadást jogerősen engedélyezték;

c)¹⁰⁶ a gyám, ha a gyermek a születését követően hat hónapon belül – jogerős határozat alapján – a gondozásába kerül.

(2) Az anyasági támogatás az (1) bekezdés *a*) pontja szerinti jogosultat akkor is megilleti, ha a gyermek halva született.

(3)¹⁰⁷ E fejezet hatálya a 2. §-ban meghatározottakon túl kiterjed arra az anyasági támogatás igénylésének időpontjában a Magyarország területén jogszerűen tartózkodó nőre, aki a várandóssága alatt legalább négy alkalommal – koraszülés esetén legalább egyszer – Magyarország területén várandósgondozáson vett részt.

30. § Amennyiben az anyasági támogatásra jogosult nő a támogatás felvételét megelőzően meghal, úgy az anyasági támogatást az anyával egy háztartásban élt apának kell kifizetni, ezen személy hiányában annak a személynek, aki a gyermek gondozását ellátja.

31. §¹⁰⁸ Az anyasági támogatás – gyermekenkénti – összege azonos a gyermek születésének időpontjában érvényes öregségi nyugdíj legkisebb összegének 225%-ával, ikergyermek esetén 300%-ával.

32. §¹⁰⁹ Az anyasági támogatás megállapítása iránti kérelmet a szülést követő hat hónapon belül lehet benyújtani. A kérelem késedelmes benyújtása esetén igazolási kérelem benyújtásának van helye.

33. § (1) Nem jár anyasági támogatás, ha

a) a szülők a gyermek születését megelőzően nyilatkozatban hozzájárultak a gyermek örökbefogadásához;

b) a megszületett gyermek a gyámhatóság jogerős határozata alapján családból kikerülést eredményező gyermekvédelmi gondoskodásban részesül.

(2)¹¹⁰ Az anyasági támogatás – a szülést követő hat hónapon belül benyújtott igény esetén – megilleti a jogosultat, ha

a) a gyermek örökbefogadásához való hozzájárulásról szóló nyilatkozatot visszavonták;

b) a családból kikerülést eredményező gyermekvédelmi gondoskodást megszüntetik, és a továbbiakban az anya gondoskodik a gyermek neveléséről.

V. Fejezet

A CSALÁDTÁMOGATÁSI ELLÁTÁSOKRA VONATKOZÓ HATÁSKÖRI ÉS ELJÁRÁSI SZABÁLYOK

Az igényelbírálás szabályai

34. § (1)¹¹¹ A családtámogatási ellátás (a továbbiakban: ellátás) iránti kérelmet írásban kell előterjeszteni. Egyidejűleg a kérelemhez csatolni kell az elbíráláshoz szükséges tények, adatok igazolását.

(2)¹¹² Ha családtámogatással összefüggő elsőfokú eljárásban

a) az egészségkárosodás mértéke és az egészségkárosodásnak a kérelmező 18. életéve előtti fennállása,

b) az egészségkárosodás felülvizsgálatának szükségessége,

c) a felülvizsgálat szükségessége esetén annak időpontja

kérdését szakkérdésként kell vizsgálni, az ügyintézési határidő negyven nap.

(3)¹¹³ Az uniós rendeletek alapján lefolytatott eljárások ügyintézési határidejére az uniós rendeletek szabályai irányadók.

35. §¹¹⁴ (1)¹¹⁵ Az ellátás iránti kérelmet elbíráló szerv

a)¹¹⁶ a fővárosi és megyei kormányhivatal,

b) a külön jogszabályban meghatározott családtámogatási kifizetőhely.

(2)¹¹⁷

(3)¹¹⁸ Az ellátás szünetel

a) a jogosult távolléte alatt, ha a jogosult három hónapot meghaladó időtartamra olyan államba távozik, amely nem

aa) az Európai Unió tagállama,

ab) az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más állam,

ac) olyan állam, amelynek állampolgára az Európai Közösség és tagállamai, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban nem részes állam között létrejött nemzetközi szerződés alapján az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam állampolgárával azonos jogállást élvez, vagy

b) az egyéb ellátás folyósításának időtartama alatt, ha a külszolgálatot vagy külföldi szolgálatot teljesítő személy részére az e törvény alapján ellátásra jogosító gyermekre tekintettel jogszabály alapján egyéb ellátást folyósítanak.

(4)¹¹⁹ Amennyiben az uniós rendeletek alapján a magyar állam a családi ellátások vonatkozásában a különbözet kifizetésére kötelezett, a kifizetést az éves költségvetésről szóló törvény családi pótlék előirányzatának terhére kell teljesíteni.

36. §¹²⁰

36/A. §¹²¹ (1)¹²² A köznevelési intézményben tanulmányokat folytatók tanulói jogviszonyának létesítéséről, fennállásáról és megszűnéséről a Kormány által az oktatásért felelős miniszter köznevelési feladatkörébe tartozó egyes feladatainak ellátására kijelölt szerv az egységes szociális nyilvántartással kapcsolatos adatfeldolgozási feladatokat ellátó szerven, szervezeten keresztül adatot szolgáltat a fővárosi és megyei kormányhivatal részére. Az adatok átadásának módjáról az oktatásért felelős miniszter köznevelési feladatkörébe tartozó egyes feladatainak ellátására kijelölt szerv és a családtámogatási ellátásokkal kapcsolatos fellebbezések elbírálására jogosult hatóság megállapodást köt.

(2)¹²³ Külön jogszabály szerint kell igazolni a tanulmányok köznevelési intézményben történő folytatását

a) ha az ellátás iránti igényt családtámogatási kifizetőhely bírálja el,

b)¹²⁴ a fővárosi és megyei kormányhivatal hiánypótlásra való felszólítása alapján, a családi pótlékban részesülő, azonban az (1) bekezdés szerinti adatszolgáltatásban nem szereplő gyermek, illetve személy esetében.

(3)¹²⁵ A felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytatók hallgatói jogviszonyának fennállásáról és annak megszűnéséről a kormány által az oktatásért felelős miniszter felsőoktatási feladatkörébe tartozó egyes feladatainak ellátására kijelölt szerv adatot szolgáltat a fővárosi és megyei kormányhivatal részére. Az adatok átadásának módjáról az oktatásért felelős miniszter felsőoktatási feladatkörébe tartozó egyes feladatainak ellátására kijelölt szerv és a

családtámogatási ellátásokkal kapcsolatos fellebbezések elbírálására jogosult hatóság megállapodást köt.

37. § (1)¹²⁶ Az ellátás a kérelem benyújtásának időpontjától jár, feltéve, hogy a benyújtás időpontjában a jogosultsági feltételek fennállnak. Az ellátást a kérelem késedelmes benyújtása esetén, visszamenőleg legfeljebb két hónapra, a kérelem benyújtásának napját megelőző második hónap első napjától kell megállapítani, ha a jogosultsági feltételek ettől az időponttól kezdve fennállnak.

(2) Az ellátás folyósításáról az igényelbíráló szerv gondoskodik.

(3)¹²⁷ Az ellátást – a (4) és (4a) bekezdésben szabályozott eltéréssel – utólag, a tárgy hónapot követő hónap 10. napjáig, fizetési számlára utalás esetében 3. napjáig kell folyósítani. A folyósított és át nem vett ellátás ismételt folyósítását az igényelbíráló szerv a jogosult kérelme alapján, – ha a folyósítás sikertelensége a jogosult érdekkörében fennálló okra vezethető vissza – az ellátás ismételt folyósításával kapcsolatos költségek legfeljebb jogszabályban meghatározott mértékének ellátásból történő levonásával teljesíti.

(4)¹²⁸ Az anyasági támogatás iránti kérelmet az igényelbíráló szerv a kérelem megérkezését követő naptól számított nyolc napon belül elbírálja, a jogosultság megállapítása esetén a támogatást fizetési számlára vagy kifizetési utalványon kiutalja.

(4a)¹²⁹ A fővárosi és megyei kormányhivatal az augusztus hónapra járó ellátást a tárgy hónapban,

a) postai úton (kifizetési utalvánnyal) történő kifizetés esetén augusztus 24-éig,

b) fizetési számlára utalás esetén augusztus 26-áig

folyósítja.

(5)¹³⁰ Ha a gyámhatóság a családi pótlék természetbeni nyújtását rendeli el, a fővárosi és megyei kormányhivatal a gyámhatóság határozatában foglaltak szerint intézkedik az ellátásnak az e célból számára a kincstárnál megnyitott családtámogatási folyószámlára történő utalásáról.

(6)¹³¹ A családi pótlékot az elrendelést, illetve a megszüntetést követő második hónaptól kell természetben biztosítani, illetve pénzbeli formában folyósítani.

(7)¹³² A családi pótlék szüneteltetése esetén a fővárosi és megyei kormányhivatal – a (8) bekezdésben foglalt kivétellel – a családi pótlék szüneteltetését elrendelő döntése jogerőre emelkedésének hónapját megelőző hónapra járó ellátást folyósítja utolsó alkalommal a jogosult részére.

(8)¹³³ Ha a családi pótlék szüneteltetését elrendelő döntés jogerőre emelkedésének hónapja május, június vagy július, úgy a folyósítás szüneteltetése az augusztus hónapra járó ellátással indul.

(9)¹³⁴ A családi pótlék szüneteltetésének megszüntetése esetén az ellátást első alkalommal a gyámhatóság iskoláztatási támogatás szüneteltetésének megszüntetésére irányuló kezdeményezésben megjelölt hónapra, ennek hiányában a kezdeményezés hónapjára kell ismételtelen folyósítani. Ebben az esetben a folyósításra visszamenőlegesen, a fővárosi és megyei kormányhivatalnak a szüneteltetést megszüntető döntése meghozatalát követően kerül sor.

38. § (1)¹³⁵ Ha a kérelem elbírálása után megállapítást nyer, hogy a kérelmet jogszabálysértő módon elutasították, vagy alacsonyabb összegű ellátást állapítottak meg, illetőleg folyósítottak, úgy a jogszabálysértés megállapításától visszafelé számított három éven belül járó összeget ki kell fizetni.

(2) A jogosult halála esetén – az anyasági támogatás kivételével – az esedékes és fel nem vett ellátás azt a személyt illeti meg, aki az elhalálozást követően az ellátásra jogosító gyermek neveléséről saját háztartásában gondoskodik.

(2a)¹³⁶ A családi pótlékra saját jogon jogosult személy halála esetén az elhalálozás hónapjára járó ellátást a vele közös háztartásban együtt élő közeli hozzátartozó, ennek hiányában az elhunyt tartására annak elhalálozásakor jogszabály, szerződés vagy bírósági határozat alapján köteles személy, ennek hiányában az elhunyt örököse veheti fel, a halál napjától számított – az örökös esetében a hagyatékátadó végzés jogerőre emelkedésétől számított – egy éven belül.

(3) Az esedékessé vált és fel nem vett ellátást – az anyasági támogatás kivételével – az esedékességtől számított egy éven belül lehet felvenni.

39. § Az ellátásra jogosult az igényelbíráló szervnek 15 napon belül köteles bejelenteni minden olyan tény, adatot, amely az ellátásra jogosultságát vagy annak összegét érinti.

40. § Az ellátás iránti igény érvényesítésével kapcsolatos valamennyi eljárás illeték- és költségmentes.

Jogalap nélkül igénybe vett ellátás

41. § (1) Jogalap nélkül veszi igénybe az ellátást az a személy, aki

a) arra nem jogosult, vagy

b) kevesebb összegre jogosult, mint amelyet számára folyósítottak.

(2)¹³⁷ Az, aki ellátást jogalap nélkül vett fel, köteles azt visszafizetni, ha erre a felvételtől számított harminc napon belül határozattal kötelezték.

(3)¹³⁸ A (2) bekezdésben meghatározott idő elteltével a jogalap nélkül felvett ellátást attól lehet visszakövetelni, akinek az ellátás felvétele felróható, feltéve, hogy a felvételtől vagy az ellátás megszűnésétől kevesebb mint három év telt el.

(4) Az ellátás felvétele akkor róható fel, ha

a)¹³⁹ az ellátásban részesülő tudta, hogy az ellátás őt nem illeti meg, de ennek ellenére ő azt felvette;

b)¹⁴⁰ az ellátásban részesülő a saját gondatlanságából fakadóan nem tudta, hogy az ellátás őt nem illeti meg, de a körülményekből az következik, hogy ezt tudnia kellett volna.

(5) Az igényelbíráló szerv, illetve az egyéb szerv köteles megtéríteni a jogalap nélkül felvett ellátást, ha az ellátás jogalap nélküli megállapítása, illetőleg folyósítása mulasztásának vagy a valóságtól eltérő adatszolgáltatásának a következménye és az ellátást a (2) bekezdés alapján visszakövetelni nem lehet.

(6)¹⁴¹ Ha az ellátás jogalap nélküli megállapításáért, illetőleg felvételéért az igényelbíráló vagy egyéb szervet és az ellátásban részesülőt is felelősség terheli, úgy a jogalap nélkül felvett ellátást közrehatásuk arányában kötelesek megtéríteni,

illetőleg visszafizetni. Ha a közrehatásuk aránya nem állapítható meg, akkor a felelősöket egyenlő arányban kell megtérítésre, visszafizetésre kötelezni.

(7)¹⁴² Ha az ellátás jogalap nélküli megállapításáért, felvételéért az igényelbíráló szervet és az egyéb szervet is felelősség terheli, úgy a jogalap nélkül felvett ellátás megtérítéséért egyetemlegesen felelnek.

42. § (1) A jogalap nélkül felvett ellátás visszafizetéséről határozattal, az igényelbíráló szervvel vagy egyéb szervvel szemben érvényesítendő megtérítésről fizetési meghagyással kell intézkedni. A jogerős határozat vagy fizetési meghagyás végrehajtható közigazgatási határozat.

(2) Az igényelbíráló szerv a követelést a jogalap nélkül felvett ellátás utolsó kifizetésétől számított három éven belül érvényesítheti. Ha a követelésre alapot adó magatartás a bíróság jogerős ítélete szerint bűncselekmény, úgy a követelés három éven túl is érvényesíthető mindaddig, amíg a bűncselekmény büntethetősége el nem évül.

43. § (1)¹⁴³ A jogalap nélkül felvett ellátás visszafizetésére kötelező határozatot az a szerv hozza, amely a jogalap nélkül felvett ellátást folyósította.

(2)¹⁴⁴ A jogalap nélkül felvett ellátást elsősorban a még folyósított ellátásból kell levonni. Ha a jogalap nélkül felvett ellátási formából már nem történik folyósítás, akkor a jogalap nélkül felvett ellátás összege bármely folyósított ellátás összegéből levonható. Az együtt élő szülők háztartásában élő gyermekre tekintettel folyósított, jogalap nélkül felvett családtámogatási ellátás bármelyik szülő részére folyósított ellátásból levonható.

(3) A levonást a visszafizetésre kötelező határozat jogerőre emelkedése után lehet megkezdeni. A levonással meg nem térült, illetőleg a túlfizetés összegére tekintettel csak hosszabb idő alatt megtérülő követelés összegét az ellátást igénybe vevő keresetéből is le lehet vonni.

(4)¹⁴⁵ Ha a fizetésre kötelezett szerv, személy a fizetésre kötelező határozat vagy a fizetési meghagyás jogerőre emelkedésétől számított tizenöt napon belül fizetési kötelezettségét nem teljesíti, úgy a fővárosi és megyei kormányhivatal a követelést adók módjára hajtja be.

(5)¹⁴⁶ A jogalap nélkül kifizetett és jogerős határozat alapján visszakövetelt családtámogatási ellátás összegét a magánszemély kérelmére a családtámogatási ellátásokkal kapcsolatos fellebbezések elbírálására jogosult hatóság vezetője kivételes méltányosságból elengedheti vagy mérsékelheti, ha annak megfizetése az adós és a vele együtt élő közeli hozzátartozó megélhetését súlyosan veszélyezteti és behajtási eljárás eredménytelen volt.

(6)¹⁴⁷ A jogalap nélkül kifizetett és jogerős határozat alapján visszakövetelt családtámogatási ellátás összegét a magánszemély kérelmére a családtámogatási ellátásokkal kapcsolatos fellebbezések elbírálására jogosult hatóság vezetője méltányosságból elengedheti, ha a visszafizetésre kötelezett személy az ellátás teljes összegét az arra jogosult személynek átadta, a felvett ellátás összege nem haladja meg a jogosultat megillető összeget és a jogosult nem részesült egyidejűleg az ellátásban.

44. § (1)¹⁴⁸ Ha az ügyfél az igényelbíráló szerv döntésével, vagy a határozathozatal mellőzése esetén intézkedésével nem ért egyet, úgy a kézhezvételtől, illetve az intézkedésről való tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül fellebbezéssel élhet.

(2)¹⁴⁹ A 22. § és a 43. § (5)–(6) bekezdése szerinti határozat ellen nincs helye fellebbezésnek.

(3)¹⁵⁰

(4)¹⁵¹

(5) A megtérítésre kötelezett szerv az ellene kibocsátott fizetési meghagyással szemben bírósághoz fordulhat. A fizetési meghagyás ellen határidőben benyújtott keresetnek a vitatott összeg erejéig halasztó hatálya van.

VI. Fejezet

ADATVÉDELEM

45. § (1)¹⁵² Az igényelbíráló szerv – ideértve a családtámogatási ellátásokkal kapcsolatos fellebbezések elbírálására jogosult hatóság vezetőjét is a méltányossági jogkörének gyakorlása során – természetes személyről adatokat a családtámogatási ellátások megállapítása, folyósítása és ellenőrzése céljából – TAJ számon – tart nyilván.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott célra az alábbi személyes adatok tarthatók nyilván:

a)¹⁵³ a jogosult, az ellátásra jogosító gyermek, továbbá a jogosult házastársának, bejegyzett élettársának, élettársának természetes személyazonosító adatai;

b)¹⁵⁴ a jogosult állampolgárságára, illetőleg bevándorolt, letelepedett vagy menekült jogállására vonatkozó adat;

c) a jogosult családi állapotára, élettársi kapcsolatára vonatkozó adat;

d) az ellátásra jogosító gyermek tanulói, hallgatói jogviszonyára vonatkozó adat;

e)¹⁵⁵ a jogosult, a jogosult házastársa, bejegyzett élettársa, élettársa és az ellátásra jogosító gyermek lakó-, illetőleg tartózkodási helyére vonatkozó adat;

f)¹⁵⁶ a jogosult fizetési számlaszámára vonatkozó adat;

g)¹⁵⁷ a jogosult, a jogosult házastársának, bejegyzett élettársának, élettársának, továbbá a nagykorú gyermek jövedelmére vonatkozó adat;

h) az ellátásra jogosító gyermek tartós betegségére, súlyos fogyatékosságára vonatkozó adat;

i)¹⁵⁸ a magasabb összegű családi pótlékban részesülő, 18. életévét betöltött jogosult munkaképesség-csökkenése, illetve egészségkárosodása mértékére vonatkozó adat.

(2a)¹⁵⁹ A (2) bekezdés h) pontja szerinti adatkör tekintetében az (1) bekezdés szerinti nyilvántartás közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

(3)¹⁶⁰ Az igényelbíráló szerv a (2) bekezdés szerinti adatot törvény alapján adatkezelésre jogosult szervnek – a felhasználás céljának és jogalapjának egyidejű megjelölésével – jogszabályban meghatározott módon szolgáltatathat.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott adatok közül az adatkezelésre jogosult szerv csak az adott támogatás elbírálásához szükséges adatokat kezelheti.

(5)¹⁶¹ Az igényelbíráló szerv az állami adóhatóság felé fennálló adatszolgáltatási kötelezettségének teljesítése érdekében kezelheti a jogosult adóazonosító jelét.

46. § Ha törvény másként nem rendelkezik, a 45. § (2) bekezdés szerinti adatok alapján vezetett nyilvántartásból a családtámogatási ellátásra való jogosultság megszűnésétől számított öt év elteltével – a szolgálati időre jogosító ellátások kivételével – törölni kell az adott személyre vonatkozó adatokat.

47. § Az e törvény felhatalmazása alapján nyilvántartást vezető szervek a nyilvántartásban szereplő adatokat személyazonosító adatok nélkül statisztikai célra felhasználhatják, illetőleg azokból statisztikai célra adatot szolgáltathatnak.

48. §¹⁶² (1) A családtámogatási igazgatási eljárás során az igényelbíráló szerv a 45. § (1)–(2) bekezdésében meghatározott körben adatot kérhet az Egészségbiztosítási Alap kezeléséért felelős szervtől, illetve az egészségbiztosítási szervtől, továbbá a polgárok személyi adatait és lakcímét nyilvántartó szervtől a családtámogatási ellátásra való jogosultság elbírálása, illetve a jogosultság fennállásának ellenőrzése céljából.

(2)¹⁶³ A családtámogatási ellátásokkal kapcsolatos fellebbezések elbírálására jogosult hatóság megkeresésére az Egészségbiztosítási Alap kezeléséért felelős szerv, továbbá az egészségbiztosítási szerv a családtámogatási ellátásra való jogosultság fennállásának ellenőrzése céljából TAJ-számon csoportos adatszolgáltatást teljesít nyilvántartásából az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásaiban részesülő személyekről.

(3)¹⁶⁴ Az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásaira való jogosultság fennállásának ellenőrzése céljából a családtámogatási ellátásokkal kapcsolatos fellebbezések elbírálására jogosult hatóság az Egészségbiztosítási Alap kezeléséért felelős szerv, továbbá az egészségbiztosítási szerv megkeresésére a 45. § szerinti nyilvántartásból TAJ-számon csoportos adatszolgáltatást teljesít a gyermekgondozási támogatásban részesülő személyekről.

49. §¹⁶⁵ (1)¹⁶⁶ A családtámogatási ellátásokkal kapcsolatos fellebbezések elbírálására jogosult hatóság ellenőrzése kiterjed az igényelbíráló szervek hatáskörébe tartozó ellátások megállapítására, folyósítására, továbbá az ezekkel összefüggő ügyviteli feladatok ellátására, valamint az ellátásra való jogosultságot megalapozó igazolás jogszabályi követelményeknek való megfelelésének vizsgálatára.

(2)¹⁶⁷ A családtámogatásokkal kapcsolatos feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal a jogosultsági feltételek meglétét az ellátást igénylőknél ellenőrizheti.

49/A. §¹⁶⁸ Az e törvény szerinti eljárások során az uniós rendeletek szerinti hozzáférési pontot működtető egészségügyért felelős miniszter az uniós rendeletek szerinti célból, az ahhoz szükséges mértékben és ideig kezeli az elektronikus adatcserével érintett, az igényelbíráló szerv által e törvény szerint kezelt személyes és különleges adatokat.

49/B. §¹⁶⁹ (1) A családtámogatási ellátásokkal és a fogyatékosági ellátásokkal kapcsolatos fellebbezések elbírálására jogosult hatóság a családtámogatási ellátásokkal és a fogyatékosági ellátásokkal kapcsolatosan egységes szociális nyilvántartást vezet. A családtámogatási ellátásokkal és a fogyatékosági ellátásokkal kapcsolatos fellebbezések elbírálására jogosult hatóság az egységes szociális nyilvántartással kapcsolatos adatfeldolgozási feladatok ellátásával államigazgatási szervet vagy kizárólagos állami tulajdonú gazdálkodó szervezetet bízhat meg, kivéve ha e korlátozás alól a szakmai irányító miniszter előterjesztésére a közigazgatási informatika infrastrukturális megvalósíthatóságának biztosításáért felelős miniszter a nemzeti adatvagyron körébe tartozó állami nyilvántartások fokozottabb védelméről szóló törvényben meghatározott egyedi felmentést ad.

(2) A fővárosi és megyei kormányhivatal, valamint a családtámogatási ellátásokkal kapcsolatos fellebbezések elbírálására jogosult hatóság a családtámogatási ellátások megállapítása, folyósítása és a jogosultság ellenőrzése céljából a támogatások visszakövetelésére vonatkozó igény elévüléséig az egységes szociális nyilvántartás keretében jogosult kezelni a családtámogatási ellátásban részesülő személy, valamint ha az ellátást más személyre tekintettel állapítják meg, úgy e személy

- a) természetes személyazonosító adatát,
- b) társadalombiztosítási azonosító jelét, és
- c) ellátásának jogcímeire és összegére vonatkozó adatokat.

(3) A fővárosi és megyei kormányhivatal, valamint a fogyatékosági ellátással kapcsolatos fellebbezések elbírálására jogosult hatóság a fogyatékosági ellátások megállapítása, folyósítása és a jogosultság ellenőrzése céljából a támogatások visszakövetelésére vonatkozó igény elévüléséig az egységes szociális nyilvántartás keretében jogosult kezelni a fogyatékosági ellátásban részesülő személy

- a) természetes személyazonosító adatát,
- b) társadalombiztosítási azonosító jelét, és
- c) ellátásának jogcímeire és összegére vonatkozó adatokat.

49/C. §¹⁷⁰ (1) Az egységes szociális nyilvántartás a családtámogatási ellátás jogcíme és összege adatkör, valamint a fogyatékosági ellátás jogcíme és összege adatkör tekintetében közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

(2) Az egységes szociális nyilvántartásból

a) a települési önkormányzat jegyzője az általa megállapított támogatások feltételeinek meghatározása érdekében szükséges adatokat,

b) a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala az Szt. szerint a hatáskörébe tartozó pénzbeli és természetbeni ellátások feltételeinek meghatározása érdekében szükséges adatokat,

c) a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala a Gyvt. szerint a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátások feltételeinek meghatározása érdekében, valamint az iskoláztatási támogatás szüneteltetésével kapcsolatos feladatainak ellátásához szükséges adatokat,

d) a Diákhitel Központ Zrt. a célzott kamattámogatás megállapításához és a Diákhitel Központ Zrt. célzott kamattámogatás megállapításával összefüggő

döntésével szemben benyújtott kifogás elbírálására jogosult szerv a kifogás elbírálásához szükséges adatokat,

e) a települési önkormányzat képviselő-testülete az Szt. szerint a hatáskörébe tartozó pénzübeli és természetbeni ellátások feltételeinek meghatározása érdekében szükséges adatokat,

f) a menekültügyi hatóság a menedékjogról szóló törvény szerint a hatáskörébe tartozó támogatások jogosultsági feltételeinek meghatározása érdekében szükséges adatokat

közvetlen lekérdezéssel díjmentesen elérheti.

(3) A fővárosi és megyei kormányhivatal, valamint a családtámogatási ellátásokkal kapcsolatos fellebbezések elbírálására jogosult hatóság a 49/B. § (2) bekezdés a) és b) pontjában és a 49/B. § (3) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott adatok pontosságának ellenőrzése érdekében adategyeztetést folytathat az egészségbiztosítási szervvel. Az adategyeztetés módjáról a családtámogatási ellátásokkal és a fogyatékosági ellátásokkal kapcsolatos fellebbezések elbírálására jogosult hatóság és az egészségbiztosítási szerv megállapodást köt.

ÁTMENETI ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

50. § (1) Ez a törvény 1999. január 1-jén lép hatályba azzal, hogy az iskoláztatási támogatásra vonatkozó 9., 16–18. §-okat 1999. október 1-jétől kell alkalmazni.

(2)¹⁷¹ A gyermekgondozási segélyt 2016. január 1-jétől gyermekgondozást segítő ellátásként kell továbbfolyósítani, ha az ellátásra való jogosultság 2016. január 1-jét megelőzően nyílt meg.

(3)–(4)¹⁷²

(5)¹⁷³ Az egyes szociális, gyermekvédelmi, családtámogatási, fogyatékoságügyi és foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2010. évi CLXXI. törvénnyel megállapított 20. § (1) bekezdés a) pontját és 23. §-át a 2010. április 30-át követően született gyermekek esetében is alkalmazni kell.

(6)–(7)¹⁷⁴

(8)¹⁷⁵

50/A. §¹⁷⁶

50/B. §¹⁷⁷

50/C. §¹⁷⁸

50/C. §¹⁷⁹ Az egyes törvényeknek a gyermekgondozási ellátások átalakításával, valamint a szociális hozzájárulási adó megfizetése alóli kedvezmény bővítésével összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCXXIV. törvénnyel megállapított 25. § (2) és (3) bekezdésében és 27. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontjában foglaltakat a 2013. december 31-ét követően született vagy a szülő, gyám háztartásába került első gyermek esetében, továbbá azon 2013. december 31-ét követően született vagy a szülő, gyám háztartásába került második vagy további gyermek esetében kell alkalmazni, akinek a szülője, gyámja a háztartásában 2014. január 1-jét megelőzően

született vagy háztartásba került, a 20. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti életkorú gyermeket nevel.

51. § Felhatalmazást kap

a) a Kormány arra, hogy a családtámogatási ellátások igénylésével, megállapításával, folyósításával és a jogalap nélkül felvett ellátások visszafizetésével, megtérítésével, valamint az igényelbíráló szervek adatfeldolgozásával kapcsolatos, továbbá a hatáskör átadásból adódó végrehajtási szabályokat rendeletben szabályozza;¹⁸⁰

b)¹⁸¹ a családpolitikáért felelős miniszter, hogy rendeletben szabályozza

ba)¹⁸² – az egészségügyért felelős miniszterrel egyetértésben – a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségek körét, valamint az erről szóló igazolások kiadásának rendjét,¹⁸³

bb) a családtámogatási ellátások igényléséhez szükséges formanyomtatványok tartalmát;

c)¹⁸⁴ a Kormány arra, hogy a 2. § c)–e) pontjában meghatározott személyekre vonatkozó családtámogatási ellátások igénylésével, megállapításával, folyósításával, valamint az igényelbíráló szervek adatkezelésével kapcsolatos végrehajtási szabályokat rendeletben határozza meg.

52. §¹⁸⁵ A Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvénnyel megállapított 15. §-t és 37. § (7)–(9) bekezdést – a 15. § (1) bekezdés a) pontjának és (2) bekezdésének kivételével – az óvodai nevelésben való részvételi kötelezettség megszegése körében 2016. január 1-jétől kell alkalmazni.

Az Európai Unió jogának való megfelelés¹⁸⁶

53. §¹⁸⁷ Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való részleges megfelelést szolgálja:

a) a Tanács 2003/109/EK tanácsi irányelve (2003. november 25.) a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról, 11. cikk (1) bekezdés d) pont és 21. cikk,

b) az Európai Parlament és a Tanács 2004/38/EK irányelve (2004. április 29.) az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről, 24. cikke,

c)¹⁸⁸ a Tanács 2009/50/EK irányelve (2009. május 25.) a harmadik országbeli állampolgárok magas szintű képzettséget igénylő munkavállalás céljából való belépésének és tartózkodásának feltételeiről, 14. cikk (1) bekezdés e) pont,

d)¹⁸⁹ a harmadik országbeli állampolgárok valamely tagállam területén való tartózkodására és munkavállalására vonatkozó összevont engedélyre irányuló összevont kérelmezési eljárásról, valamint a harmadik országból származó, valamely tagállam területén jogszerűen tartózkodó munkavállalók közös jogairól szóló, 2011.

december 13-i, 2011/98/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, 12. cikk (1) bekezdés *e*) pont, valamint 12. cikk (2) bekezdés *b*) pont,

*e)*¹⁹⁰ a harmadik országbeli állampolgárok idénymunkásként való munkavállalás céljából való belépésének és tartózkodásának feltételeiről szóló 2014. február 26-ai 2014/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv,

*f)*¹⁹¹ a harmadik országbeli állampolgárok vállalaton belüli áthelyezés keretében történő belépésének és tartózkodásának feltételeiről szóló 2014. május 15-ei 2014/66/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv.

53/A. §¹⁹² Ez a törvény a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló 2009. szeptember 16-i 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

---

¹ A törvényt az Országgyűlés az 1998. december 22-i ülésnapján fogadta el. A kihirdetés napja: 1998. december 24.

² A preambulumban a 2015: CCXXIII. törvény 46. §-ával megállapított szöveg.

³ Az 1. § a) pontja a 2015: CCXXIII. törvény 47. §-ával megállapított szöveg.

⁴ A 2. § a) pontja a 2007: I. törvény 117. § (1) bekezdésével megállapított, nyitó szövegrésze a 2011: CCI. törvény 173. § b) pontja szerint módosított szöveg.

⁵ A 2. § b) pontja a 2015: CCXXIII. törvény 58. § a) pontja szerint módosított szöveg.

⁶ A 2. § c) pontja a 2007: CXXI. törvény 68. §-ával megállapított, a 2011: CCI. törvény 173. § c) pontja szerint módosított szöveg.

⁷ Lásd a 2007: I. törvényt.

⁸ A 2. § d) pontja a 2007: CXXI. törvény 82. § (5) bekezdése b) pontjának ba) alpontja, a 2010: XCII. törvény 11. §-a, a 2011: CCI. törvény 173. § c) pontja szerint módosított szöveg.

⁹ A 2. § e) pontját a 2011: CV. törvény 49. §-a iktatta be.

¹⁰ A 2. § f) pontját a 2013: XCIII. törvény 44. §-a iktatta be, szövege a 2016: XXXIX. törvény 13. §-ával megállapított szöveg.

¹¹ A 3. § (1) bekezdése a 2015: CCXXIII. törvény 48. §-ával megállapított szöveg.

¹² A 3. § (2) bekezdése a 2005: CXXVI. törvény 29. § a) pontjának aa) alpontja szerint módosított szöveg.

¹³ A 4. § b) pontját a 2007: CXXI. törvény 82. § (1) bekezdése b) pontjának ba) alpontja hatályon kívül helyezte.

¹⁴ A 4. § c) pontját a 2012: CXVIII. törvény 34. § (2) bekezdés a) pontja hatályon kívül helyezte.

¹⁵ A 4. § d) pontja a 2016: LXIV. törvény 39. §-ával megállapított szöveg.

¹⁶ A 4. § f) pont fb) alpontja a 2012: CXVIII. törvény 30. §-ával megállapított szöveg.

¹⁷ A 4. § g) pontja a 2012: XCIII. törvény 48. § (2) bekezdés a) pontja, a 2013: CCV. törvény 67. §-a, a 2015: CCXXIII. törvény 59. § b) pontja szerint módosított szöveg.

¹⁸ A 4. § h) pontját a 2013: CCV. törvény 68. § a) pontja hatályon kívül helyezte.

- [19](#) A 4. § i) pontja a 2004: XXVI. törvény 14. §-ával megállapított szöveg.
- [20](#) A 4. § k) pontját a 2001: XII. törvény 1. §-a iktatta be, szövege a 2005: CXXVI. törvény 2. §-ával megállapított szöveg.
- [21](#) Az 5. § a) pontja a 2010: LXVI. törvény 1. §-ával megállapított szöveg. E módosító törvény 11. § (3) bekezdése alapján annak a jogosultnak, akinek 2010. október 31-én családi pótlékot folyósítanak, az ellátást – a feltételek fennállása esetén – iskoláztatási támogatásként kell továbbfolyósítani.
- [22](#) Az 5. § b) pont ba) alpontja a 2015: CCXXIII. törvény 58. § b) pontja szerint módosított szöveg.
- [23](#) A II. Fejezet (6–15. §) a 2010: LXVI. törvény 2. §-ával megállapított szöveg. E módosító törvény 11. § (3) bekezdése alapján annak a jogosultnak, akinek 2010. október 31-én családi pótlékot folyósítanak, az ellátást – a feltételek fennállása esetén – iskoláztatási támogatásként kell továbbfolyósítani.
- [24](#) A 6. § (1) bekezdése a 2015: CCXXIII. törvény 49. §-ával megállapított szöveg.
- [25](#) A 6. § (2) bekezdése a 2012: XCIII. törvény 48. § (1) bekezdésével megállapított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 89. § (4) bekezdését.
- [26](#) A 7. § (1) bekezdése a 2010: CLXXI. törvény 66. §-ával megállapított szöveg.
- [27](#) A 7. § (1) bekezdés a) pontja a 2014: XCIX. törvény 258. §-ával megállapított szöveg.
- [28](#) A 7. § (1) bekezdés b) pontja a 2011: CXCI. törvény 160. §-ával megállapított szöveg.
- [29](#) A 7. § (1) bekezdés c) pontja a 2011: CXCI. törvény 160. §-ával megállapított szöveg.
- [30](#) A 7. § (3) bekezdését a 2013: XXVII. törvény 83. §-a iktatta be.
- [31](#) A 8. § (1) bekezdése a 2010: CLXXI. törvény 67. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.
- [32](#) A 8. § (1) bekezdés a) pont nyitó szövegrésze a 2012: XCIII. törvény 48. § (2) bekezdés a) pontja szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 89. § (4) bekezdését.
- [33](#) A 8. § (1) bekezdés b) pontja a 2015: CCXXIII. törvény 50. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.
- [34](#) A 8. § (2) bekezdése a 2012: CXVIII. törvény 34. § (2) bekezdés b) pontja szerint módosított szöveg.
- [35](#) A 8. § (3) bekezdés nyitó szövegrésze a 2015: CCXXIII. törvény 58. § c) pontja szerint módosított szöveg.
- [36](#) A 8. § (3) bekezdés c) pontja a 2015: CCXXIII. törvény 58. § d) pontja szerint módosított szöveg.
- [37](#) A 8. § (3) bekezdés e) pontja a 2010: CLXXI. törvény 83. § a) pontja szerint módosított szöveg.
- [38](#) A 8. § (3) bekezdés f) pontja a 2010: CLXXI. törvény 84. § a) pontja, a 2012: XCIII. törvény 48. § (2) bekezdés b) pontja szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 89. § (4) bekezdését.
- [39](#) A 8. § (3a) bekezdését a 2010: CLXXI. törvény 67. § (2) bekezdése iktatta be.

- [40](#) A 8. § (5) bekezdését a 2015: CCXXIII. törvény 50. § (2) bekezdése iktatta be.
- [41](#) A 9. § (1) bekezdése a 2010: CLXXI. törvény 68. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.
- [42](#) A 9. § (4) bekezdését a 2010: CLXXI. törvény 68. § (2) bekezdése iktatta be.
- [43](#) A 11. § (1) bekezdés g) pontja a 2013: CCV. törvény 68. § c) pontja szerint módosított szöveg.
- [44](#) A 11. § (1) bekezdés j) pontja a 2010: CLXXI. törvény 83. § b) pontja, a 2012: XCIII. törvény 48. § (2) bekezdés a) pontja, a 2013: CCV. törvény 68. § c) pontja szerint módosított szöveg.
- [45](#) A 11. § (2) bekezdése a 2010: CLXXI. törvény 69. §-ával megállapított, a 2015: CCXXIII. törvény 58. § e) pontja szerint módosított szöveg.
- [46](#) A 11. § (4) bekezdése a 2015: CCXXIII. törvény 58. § f) pontja szerint módosított szöveg.
- [47](#) A 12. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja a 2013: CCV. törvény 68. § b) pontja szerint módosított szöveg.
- [48](#) A 12. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja a 2010: CLXXI. törvény 70. §-ával megállapított, a 2015: CCXXIII. törvény 58. § e) pontja szerint módosított szöveg.
- [49](#) A 12. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontja a 2010: CLXXI. törvény 83. § c) pontja szerint módosított szöveg.
- [50](#) A 12. § (1) bekezdés b) pontja a 2012: XCIII. törvény 48. § (2) bekezdés a) pontja, a 2015: CCXXIII. törvény 59. § b) pontja szerint módosított szöveg.
- [51](#) A 12. § (2) bekezdése a 2010: CLXXI. törvény 83. § d) pontja szerint módosított szöveg.
- [52](#) A 12. § (3) bekezdés a) pontja a 2015: CCXXIII. törvény 58. § e) pontja szerint módosított szöveg.
- [53](#) A 12. § (3) bekezdés c) pontja a 2011: CXCI. törvény 162. §-ával megállapított szöveg.
- [54](#) A 12. § (3) bekezdés d) pontja a 2011: CLXVII. törvény 73. §-ával megállapított szöveg.
- [55](#) A 12. § (3) bekezdés e) pontja a 2011: CXCI. törvény 168. §-a szerint módosított szöveg.
- [56](#) A 13. § a 2013: XXVII. törvény 84. §-ával megállapított szöveg.
- [57](#) A 15. §-t megelőző alcím címe a 2014: XCIX. törvény 259. §-ával megállapított szöveg.
- [58](#) A 15. § a 2014: XCIX. törvény – a 2015: VIII. törvény 22. § (2) bekezdése szerint módosított – 259. §-ával megállapított szöveg.
- [59](#) A 15. § (1) bekezdés b) pontja a 2015: CCXXIII. törvény 58. § g) pontja szerint módosított szöveg.
- [60](#) A 16–18. §-t a 2002: XXXIII. törvény 10. § (6) bekezdésének f) pontja hatályon kívül helyezte.
- [61](#) A 19. § második mondatát a 2001: XII. törvény 4. §-a iktatta be, szövege a 2005: CXXVI. törvény 5. §-a, a 2013: CCV. törvény 68. § d) pontja, a 2015: CCXXIII. törvény 58. § m) pontja szerint módosított szöveg.

[62](#) A 20. §-t megelőző alcím a 2015: CCXXIII. törvény 58. § i) pontjával megállapított szöveg.

[63](#) A 20. § eredeti szövegének számozását (1) bekezdésre változtatta a 2002: XXXIII. törvény 7. § (2) bekezdése, nyitó szövegrésze a 2005: CXXVI. törvény 6. §-ával megállapított, a 2010: LXVI. törvény 4. §-a, a 2013: CCV. törvény 68. § e) pontja, a 2014: XCIX. törvény 261. § (1) bekezdés 1. pontja, a 2015: CCXXIII. törvény 58. § j) pontja szerint módosított szöveg.

[64](#) A 20. § (1) bekezdés a) pontja a 2010: CLXXI. törvény 72. §-ával megállapított szöveg.

[65](#) A 20. § új b) pontját a 2002: XXXIII. törvény 7. § (1) bekezdése iktatta be, egyidejűleg az eredeti b) pont jelölését c) pontra változtatva.

[66](#) A 20. § eredeti b) pontjának jelölését c) pontra változtatta a 2002: XXXIII. törvény 7. § (1) bekezdése.

[67](#) A 20. § (2) bekezdését a 2002: XXXIII. törvény 7. § (2) bekezdése iktatta be, egyidejűleg a § eredeti szövegének számozását (1) bekezdésre változtatva.

[68](#) A 20/A. §-t a 2001: XII. törvény 5. §-a iktatta a szövegbe.

[69](#) A 20/A. § (1) bekezdése a 2013: CCXXIV. törvény 18. §-ával megállapított, nyitó szövegrésze a 2015: CCXXIII. törvény 58. § h) pontja szerint módosított szöveg.

[70](#) A 20/A. § (1) bekezdés c) pontja a 2015: CCXXIII. törvény 58. § k) pontja szerint módosított szöveg.

[71](#) A 20/A. § (1) bekezdés d) pontja a 2015: CCXXIII. törvény 58. § l) pontja szerint módosított szöveg.

[72](#) A 20/A. § (3) bekezdése a 2015: CCXXIII. törvény 58. § h) pontja szerint módosított szöveg.

[73](#) A 20/A. § (4) bekezdés nyitó szövegrésze a 2015: CCXXIII. törvény 58. § h) pontja szerint módosított szöveg.

[74](#) A 20/A. § (4) bekezdés b) pontja a 2010: CLXXI. törvény 73. §-ával megállapított, a 2013: CCXXIV. törvény 25. §-a szerint módosított szöveg.

[75](#) A 20/A. § (5) bekezdése a 2015: CCXXIII. törvény 58. § m) pontja szerint módosított szöveg.

[76](#) A 20/A. § (6) bekezdése a 2015: CCXXIII. törvény 58. § h) pontja szerint módosított szöveg.

[77](#) A 20/B. §-t a 2010: CLXXI. törvény 74. §-a iktatta be.

[78](#) A 20/B. § (1) bekezdése a 2015: CCXXIII. törvény 58. § h) pontja szerint módosított szöveg.

[79](#) A 20/B. § (2) bekezdése a 2015: CCXXIII. törvény 58. § h) pontja szerint módosított szöveg.

[80](#) A 20/B. § (3) bekezdése a 2015: CCXXIII. törvény 58. § n) pontja szerint módosított szöveg.

[81](#) A 21. § a 2010: CLXXI. törvény 75. §-ával megállapított szöveg.

[82](#) A 21. § (1) bekezdése a 2013: CCXXIV. törvény 19. §-ával megállapított, a 2015: CCXXIII. törvény 58. § o) pontja szerint módosított szöveg.

⁸³ A 21. § (2) bekezdése a 2015: CCXXIII. törvény 58. § n) pontja szerint módosított szöveg.

⁸⁴ A 21/A. §-t a 2001: XII. törvény 7. §-a iktatta be, szövege a 2010: CLXXI. törvény 76. §-ával megállapított szöveg.

⁸⁵ A 21/A. § (1) bekezdése a 2013: CCXXIV. törvény 20. §-ával megállapított, a 2015: CCXXIII. törvény 58. § n) pontja szerint módosított szöveg.

⁸⁶ A 21/A. § (2) bekezdése a 2012: CXVIII. törvény 34. § (1) bekezdés a) pontja, a 2015: CCXXIII. törvény 58. § b) pontja szerint módosított szöveg.

⁸⁷ A 21/B. §-t a 2013: CCV. törvény 65. §-a iktatta be.

⁸⁸ A 22. § a 2005: CXXVI. törvény 9. §-ával megállapított, nyitó szövegrésze a 2006: CXVII. törvény 39. § (7) bekezdésének a) pontja, a 2015: VI. törvény 17. § (3) bekezdés c) pontja, a 2015: CCXXIII. törvény 58. § h) pontja szerint módosított szöveg.

⁸⁹ A 22. § b) pontja a 2012: CXVIII. törvény 34. § (1) bekezdés a) pontja szerint módosított szöveg.

⁹⁰ A 23. § a 2015: CCXXIII. törvény 51. §-ával megállapított szöveg.

⁹¹ A 24. § a 2010: CLXXI. törvény 77. §-ával megállapított szöveg.

⁹² A 25. § (2) bekezdése a 2013: CCXXIV. törvény 21. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.

⁹³ A 25. § (3) bekezdését a 2013: CCXXIV. törvény 21. § (2) bekezdése iktatta be, szövege a 2015: CCXXIII. törvény 58. § p) pontja szerint módosított szöveg.

⁹⁴ A 26. § eredeti szövegének számozását (1) bekezdésre változtatta a 2002: XXXIII. törvény 8. §-a.

⁹⁵ A 26. § (2) bekezdését a 2002: XXXIII. törvény 8. §-a iktatta be, egyidejűleg a § eredeti szövegének számozását (1) bekezdésre változtatva. A 26. § (2) bekezdése a 2010: CLXXI. törvény 78. §-ával megállapított, a 2015: CCXXIII. törvény 58. § b) pontja szerint módosított szöveg.

⁹⁶ A 27. § (1) bekezdésének a) pontja a 2003: IV. törvény 58. §-ával megállapított szöveg. E módosító törvény 82. § (16) bekezdése alapján a 27. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott szabály alapján, a 2003. március 15-éig benyújtott kérelmek esetében a jogosult nyugellátása mellett a gyermekgondozási segélyre – amennyiben a jogszabályi feltételeknek megfelel – 2002. december 1-jétől válik jogosulttá.

⁹⁷ A 27. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja a 2013: CCIII. törvény 17. §-ával megállapított szöveg.

⁹⁸ A 27. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja a 2007: LXXXIV. törvény 28. § (2) bekezdésével megállapított, a 2011: CLXVII. törvény 74. §-a, a 2011: CXCI. törvény 165. §-a, a 2012: CXVIII. törvény 34. § (1) bekezdés b) pontja, a 2013: CXXXIII. törvény 79. §-a, a 2013: CCXXIV. törvény 24. §-a, a 2014: XCIX. törvény 261. § (1) bekezdés 2. pontja, a 2015: CCXXIII. törvény 58. § h) pontja szerint módosított szöveg.

⁹⁹ A 27. § (1) bekezdés b) pontja a 2015: CCXXIII. törvény 59. § b) pontja szerint módosított szöveg.

[100](#) A 27. § (1) bekezdésének c) pontját a 2005: CXXVI. törvény 29. § a) pontjának ad) alpontja hatályon kívül helyezte.

[101](#) A 27. § (2) bekezdését hatályon kívül helyezte a 2004: XXVI. törvény 94. § (3) bekezdése b) pontjának bb) alpontja.

[102](#) A 28. § eredeti szövegének számozását (1) bekezdésre változtatta a 2005: CXXVI. törvény 11. §-a.

[103](#) A 28. § (2) bekezdését a 2005: CXXVI. törvény 11. §-a iktatta be, egyidejűleg a § eredeti szövegének számozását (1) bekezdésre változtatva. A 28. § (2) bekezdése a 2015: CCXXIII. törvény 58. § n) pontja szerint módosított szöveg.

[104](#) A 29. § (1) bekezdés a) pontja a 2014: XCIX. törvény 261. § (1) bekezdés 3. pontja, a 2015: CCXXIII. törvény 58. § q) pontja szerint módosított szöveg.

[105](#) A 29. § (1) bekezdés b) pontja a 2009: LXXIX. törvény 54. § (4) bekezdés a) pontja szerint módosított szöveg. E módosító törvény 51. § (1) bekezdése alapján a rendelkezést a 2009. szeptember 30-át követően indult vagy megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

[106](#) A 29. § (1) bekezdés c) pontja a 2009: LXXIX. törvény 54. § (4) bekezdés a) pontja szerint módosított szöveg. E módosító törvény 51. § (1) bekezdése alapján a rendelkezést a 2009. szeptember 30-át követően indult vagy megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

[107](#) A 29. § (3) bekezdését a 2010: CLXXI. törvény 79. §-a iktatta be, szövege a 2011: CCI. törvény 173. § d) pontja, a 2014: XCIX. törvény 261. § (1) bekezdés 3. pontja, a 2015: CCXXIII. törvény 58. § q) pontja szerint módosított szöveg.

[108](#) A 31. § a 2002: XXXIII. törvény 9. §-ával megállapított szöveg.

[109](#) A 32. § a 2015: CCXXIII. törvény 52. §-ával megállapított szöveg.

[110](#) A 33. § (2) bekezdése a 2009: LXXIX. törvény 54. § (4) bekezdés a) pontja szerint módosított szöveg. E módosító törvény 51. § (1) bekezdése alapján a rendelkezést a 2009. szeptember 30-át követően indult vagy megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

[111](#) A 34. § (1) bekezdése a 2009: LXXIX. törvény 54. § (4) bekezdés b)–c) pontja szerint módosított szöveg. E módosító törvény 51. § (1) bekezdése alapján a rendelkezést a 2009. szeptember 30-át követően indult vagy megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

[112](#) A 34. § (2) bekezdését a 2009: LXXIX. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja hatályon kívül helyezte, újonnan a 2015: CLXXXVI. törvény 63. §-a iktatta be. Ez utóbbi módosító törvény 205. §-a alapján a 2016. január 1-jét követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

[113](#) A 34. § (3) bekezdését a 2005: LXXXIII. törvény 105. §-a iktatta be, hatályon kívül helyezte a 2015: VI. törvény 17. § (4) bekezdése, újonnan a 2015: CLXXXVI. törvény 63. §-a iktatta be. Ez utóbbi módosító törvény 205. §-a alapján a 2016. január 1-jét követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

[114](#) A 35. § a 2000: CXIII. törvény 226. §-ával megállapított szöveg.

[115](#) A 35. § (1) bekezdése a 2007: CXXI. törvény 73. § (1) bekezdésével megállapított, a 2009: LXXIX. törvény 54. § (4) bekezdés b) pontja szerint módosított szöveg. Ez utóbbi módosító törvény 51. § (1) bekezdése alapján a

rendelkezést a 2009. szeptember 30-át követően indult vagy megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

[116](#) A 35. § (1) bekezdés a) pontja a 2015: VI. törvény 17. § (3) bekezdés d) pontjával megállapított szöveg.

[117](#) A 35. § (2) bekezdését a 2007: CXXI. törvény 82. § (1) bekezdése b) pontjának bb) alpontja hatályon kívül helyezte.

[118](#) A 35. § (3) bekezdését a 2004: XXVI. törvény 15. § (2) bekezdése iktatta be, szövege a 2010: XCII. törvény 12. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.

[119](#) A 35. § (4) bekezdését a 2006: CXVII. törvény 37. §-a iktatta be, szövege a 2010: XCII. törvény 12. § (2) bekezdése szerint módosított szöveg.

[120](#) A 36. §-t a 2009: LXXIX. törvény 54. § (2) bekezdés b) pontja hatályon kívül helyezte. E módosító törvény 51. § (1) bekezdése alapján a rendelkezést a 2009. szeptember 30-át követően indult vagy megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

[121](#) A 36/A. §-t a 2009: LXXIX. törvény 46. §-a iktatta be.

[122](#) A 36/A. § (1) bekezdése a 2010: LXVI. törvény 3. §-ával megállapított, a 2014: XCIX. törvény 261. § (1) bekezdés 4. és 5. pontja, a 2015: VI. törvény 17. § (3) bekezdés e) pontja szerint módosított szöveg.

[123](#) A 36/A. § (2) bekezdés nyitó szövegrésze a 2014: XCIX. törvény 261. § (1) bekezdés 5. pontja szerint módosított szöveg.

[124](#) A 36/A. § (2) bekezdés b) pontja a 2015: VI. törvény 17. § (3) bekezdés d) pontja szerint módosított szöveg.

[125](#) A 36/A. § (3) bekezdését a 2015: CCXXIII. törvény 53. §-a iktatta be.

[126](#) A 37. § (1) bekezdése a 2009: LXXIX. törvény 54. § (4) bekezdés e)–f) pontja szerint módosított szöveg. E módosító törvény 51. § (1) bekezdése alapján a rendelkezést a 2009. szeptember 30-át követően indult vagy megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

[127](#) A 37. § (3) bekezdése a 2007: CXXI. törvény 74. §-ával megállapított, valamint a 2009: LXXXV. törvény 109. §-a, a 2014: XCIX. törvény 261. § (1) bekezdés 6. pontja, a 2015: CCXXIII. törvény 58. § r) pontja szerint módosított szöveg.

[128](#) A 37. § (4) bekezdése a 2004: CXXXVI. törvény 68. §-ával megállapított, a 2009: LXXIX. törvény 52. § (2) bekezdés b) pontja, valamint az 54. § (4) bekezdés b) és e) pontja, a 2009: LXXXV. törvény 109. §-a, a 2010: CLXXI. törvény 83. § e) pontja szerint módosított szöveg.

[129](#) A 37. § (4a) bekezdését a 2015: CCXXIII. törvény 54. §-a iktatta be.

[130](#) A 37. § (5) bekezdését a 2009: LXXIX. törvény 47. §-a iktatta be, szövege a 2015: VI. törvény 17. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.

[131](#) A 37. § (6) bekezdését a 2009: LXXIX. törvény 47. §-a iktatta be, szövege a 2010: CLXXI. törvény 80. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.

[132](#) A 37. § (7) bekezdését a 2010: CLXXI. törvény 80. § (2) bekezdése iktatta be, szövege a 2012: CXVIII. törvény 32. § (2) bekezdésével megállapított, a 2015: VI. törvény 17. § (3) bekezdés d) pontja, a 2014: XCIX. törvény 261. § (2) bekezdés 1. pontja szerint módosított szöveg.

[133](#) A 37. § (8) bekezdését a 2011: CXCI. törvény 166. §-a iktatta be, szövege a 2012: CXVIII. törvény 32. § (2) bekezdésével megállapított, a 2014: XCIX. törvény 261. § (2) bekezdés 2. pontja szerint módosított szöveg.

[134](#) A 37. § (9) bekezdését a 2012: CXVIII. törvény 32. § (2) bekezdése iktatta be, szövege a 2014: XCIX. törvény 261. § (1) bekezdés 7. pontja és (2) bekezdés 3. pontja, a 2015: VI. törvény 17. § (3) bekezdés f) pontja szerint módosított szöveg.

[135](#) A 38. § (1) bekezdése a 2009: LXXIX. törvény 54. § (4) bekezdés e) és g) pontja szerint módosított szöveg. E módosító törvény 51. § (1) bekezdése alapján a rendelkezést a 2009. szeptember 30-át követően indult vagy megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

[136](#) A 38. § (2a) bekezdését a 2015: CCXXIII. törvény 55. §-a iktatta be.

[137](#) A 41. § (2) bekezdése a 2009: LXXIX. törvény 54. § (4) bekezdés h) pontja, a 2010: CLXXI. törvény 83. § f) pontja szerint módosított szöveg.

[138](#) A 41. § (3) bekezdése a 2004: CXXXVI. törvény 72. § (1) bekezdése c) pontjának cc) alpontja szerint módosított szöveg.

[139](#) A 41. § (4) bekezdésének a) pontja a 2005: CXXVI. törvény 32. § (1) bekezdés a) pontjának ad) alpontja szerint módosított szöveg.

[140](#) A 41. § (4) bekezdésének b) pontja a 2005: CXXVI. törvény 32. § (1) bekezdés a) pontjának ad) alpontja szerint módosított szöveg.

[141](#) A 41. § (6) bekezdése a 2007: CXXI. törvény 75. §-ával megállapított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 81. § (20)–(21) bekezdését.

[142](#) A 41. § (7) bekezdése a 2007: CXXI. törvény 75. §-ával megállapított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 81. § (20)–(21) bekezdését.

[143](#) A 43. § (1) bekezdése a 2007: CXXI. törvény 76. § (1) bekezdésével megállapított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 81. § (13)–(14) és (20)–(21) bekezdését.

[144](#) A 43. § (2) bekezdése a 2015: CCXXIII. törvény 56. §-ával megállapított szöveg.

[145](#) A 43. § (4) bekezdése a 2000: CXIII. törvény 228. §-ának (2) bekezdésével megállapított és a 2004: XXVI. törvény 94. § (4) bekezdése b) pontjának bb) alpontja, a 2010: CLXXI. törvény 83. § g) pontja, a 2015: VI. törvény 17. § (3) bekezdés d) pontja szerint módosított szöveg.

[146](#) A 43. § (5) bekezdését a 2004: CXXXV. törvény 106. § (2) bekezdése iktatta be, szövege a 2006: CXVII. törvény 39. § (7) bekezdésének a) pontja, a 2015: VI. törvény 17. § (3) bekezdés c) pontja szerint módosított szöveg.

[147](#) A 43. § (6) bekezdését a 2007: CXXI. törvény 76. § (2) bekezdése iktatta be, szövege a 2015: VI. törvény 17. § (3) bekezdés c) pontja szerint módosított szöveg.

[148](#) A 44. § (1) bekezdése a 2007: CXXI. törvény 77. §-ával megállapított, a 2009: LXXIX. törvény 54. § (4) bekezdés i)–j) pontja, a 2010: CLXXI. törvény 83. § g) pontja szerint módosított szöveg.

[149](#) A 44. § (2) bekezdését a 2006: CXVII. törvény 39. § (1) bekezdése c) pontjának ca) alpontja hatályon kívül helyezte, újonnan a 2009: LXXIX. törvény 48. §-a iktatta be.

[150](#) A 44. § (3) bekezdését a 2000: CXIII. törvény 281. §-a (2) bekezdésének b) 8. alpontja hatályon kívül helyezte.

[151](#) A 44. § (4) bekezdését a 2009: LXXIX. törvény 54. § (2) bekezdés c) pontja hatályon kívül helyezte. E módosító törvény 51. § (1) bekezdése alapján a rendelkezést a 2009. szeptember 30-át követően indult vagy megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

[152](#) A 45. § (1) bekezdése a 2000: CXIII. törvény 281. §-a (2) bekezdésének b) 8. alpontja és a 2004: CXXXVI. törvény 73. § (3) bekezdésének f) pontja, a 2006: CXVII. törvény 39. § (7) bekezdésének i) pontja, a 2015: VI. törvény 17. § (3) bekezdés c) pontja szerint módosított szöveg.

[153](#) A 45. § (2) bekezdés a) pontja a 2009: XXIX. törvény 17. § (7) bekezdése, a 2009: LXXIX. törvény 54. § (4) bekezdés k) pontja szerint módosított szöveg. Ez utóbbi módosító törvény 51. § (1) bekezdése alapján a rendelkezést a 2009. szeptember 30-át követően indult vagy megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

[154](#) A 45. § (2) bekezdésének b) pontja a 2004: XXVI. törvény 94. § (4) bekezdése b) pontjának bc) alpontja szerint módosított szöveg.

[155](#) A 45. § (2) bekezdés e) pontja a 2009: XXIX. törvény 17. § (7) bekezdése szerint módosított szöveg.

[156](#) A 45. § (2) bekezdés f) pontja a 2013: CCXXIV. törvény 22. §-ával megállapított szöveg.

[157](#) A 45. § (2) bekezdés g) pontja a 2009: XXIX. törvény 17. § (7) bekezdése szerint módosított szöveg.

[158](#) A 45. § (2) bekezdésének i) pontját a 2007: CXXI. törvény 78. §-a iktatta be.

[159](#) A 45. § (2a) bekezdését a 2013: LXXXIV. törvény 36. §-a iktatta be.

[160](#) A 45. § (3) bekezdését a 2000: CXIII. törvény 281. §-a (2) bekezdésének b) 8. pontja módosította.

[161](#) A 45. § (5) bekezdését a 2009: LXXIX. törvény 49. §-a iktatta be, szövege a 2010: XXXIX. törvény 40. § (1) bekezdése szerint módosított szöveg.

[162](#) A 48. § a 2007: CXXI. törvény 79. §-ával megállapított szöveg.

[163](#) A 48. § (2) bekezdése a 2015: VI. törvény 17. § (3) bekezdés c) pontja szerint módosított szöveg.

[164](#) A 48. § (3) bekezdése a 2015: VI. törvény 17. § (3) bekezdés c) pontja szerint módosított szöveg.

[165](#) A 49. § a 2004: CXXXVI. törvény 69. §-ával megállapított szöveg.

[166](#) A 49. § (1) bekezdése a 2015: VI. törvény 17. § (3) bekezdés c) pontja szerint módosított szöveg.

[167](#) A 49. § (2) bekezdése a 2015: VI. törvény 17. § (3) bekezdés g) pontja szerint módosított szöveg.

[168](#) A 49/A. §-t a 2011: CLXXVI. törvény 158. § (1) bekezdése iktatta be.

[169](#) A 49/B. §-t a 2015: VI. törvény 17. § (2) bekezdése iktatta be.

[170](#) A 49/C. §-t a 2015: VI. törvény 17. § (2) bekezdése iktatta be.

[171](#) Az 50. § (2) bekezdését a 2006: CXVII. törvény 39. § (1) bekezdése c) pontjának cb) alpontja hatályon kívül helyezte, újonnan a 2015: CCXXIII. törvény 57. §-a iktatta be.

[172](#) Az 50. § (3)–(4) bekezdését a 2015: CCXXIII. törvény 59. § c) pontja hatályon kívül helyezte.

[173](#) Az 50. § (5) bekezdését a 2006: CXVII. törvény 39. § (1) bekezdése c) pontjának cb) alpontja hatályon kívül helyezte, újonnan a 2010: CLXXI. törvény 82. §-a iktatta be.

[174](#) Az 50. § (6)–(7) bekezdését újonnan a 2015: CCXXIII. törvény 59. § c) pontja hatályon kívül helyezte.

[175](#) Az 50. § (8) bekezdését a 2006: CXVII. törvény 39. § (1) bekezdése c) pontjának cb) alpontja hatályon kívül helyezte.

[176](#) Az 50/A. §-t a 2011: CXCI. törvény 167. §-a iktatta be, hatályon kívül helyezte a 2015: CCXXIII. törvény 59. § d) pontja.

[177](#) Az 50/B. §-t a 2012: CXVIII. törvény 33. §-a iktatta be, hatályon kívül helyezte a 2015: CCXXIII. törvény 59. § d) pontja.

[178](#) Az 50/C. §-t a 2013: CCV. törvény 66. §-a iktatta be, hatályon kívül helyezte a 2015: CCXXIII. törvény 59. § e) pontja.

[179](#) Az újabb 50/C. §-t a 2013: CCXXIV. törvény 23. §-a iktatta be.

[180](#) Lásd a 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendeletet, a 126/2007. (VI. 1.) Korm. rendeletet.

[181](#) Az 51. § b) pontja a 2004: XXVI. törvény 18. §-ával, bevezető szövegrésze a 2004: CXX. törvény 3. §-ával megállapított, a 2006: CXVII. törvény 39. § (7) bekezdésének l) pontja, a 2010: CLXXI. törvény 84. § b) pontja szerint módosított szöveg.

[182](#) Az 51. § b) pontjának ba) alpontja a 2004: CXX. törvény 3. §-ával megállapított, a 2006: CXVII. törvény 39. § (7) bekezdésének m) pontja szerint módosított szöveg.

[183](#) Lásd az 5/2003. (II. 19.) ESZCSM rendeletet.

[184](#) Az 51. § c) pontját a 2001: LXX. törvény 37. §-a iktatta be, szövege a 2007: I. törvény 117. § (2) bekezdésével megállapított, a 2011: CV. törvény 128. § (8) bekezdése szerint módosított szöveg.

[185](#) Az 52. §-t a 2007: LXXXII. törvény 2. §-ának 389. pontja hatályon kívül helyezte, újonnan a 2014: XCIX. törvény 260. §-a iktatta be.

[186](#) Az 53. § előtti alcímet a 2007: I. törvény 117. § (3) bekezdése iktatta be.

[187](#) Az 53. §-t a 2004: CXL. törvény 189. § 16. pontja hatályon kívül helyezte, újonnan a 2007: I. törvény 117. § (3) bekezdése iktatta be.

[188](#) Az 53. § c) pontját a 2011: CV. törvény 50. §-a iktatta be.

[189](#) Az 53. § d) pontját a 2013: XCIII. törvény 45. §-a iktatta be.

[190](#) Az 53. § e) pontját a 2016: XXXIX. törvény 14. §-a iktatta be.

[191](#) Az 53. § f) pontját a 2016: XXXIX. törvény 14. §-a iktatta be.

[192](#) Az 53/A. §-t a 2011: CLXXVI. törvény 158. § (2) bekezdése iktatta be.